

Lovforslag nr. L 50. Fremsat den 30. oktober 1996 af erhvervsministeren (Mimi Jakobsen)

Forslag

til

Lov om søfartsuddannelse

Kapitel 1

Lovens område

§ 1. Loven omfatter uddannelse af:

- 1) Navigatører.
- 2) Enhedsmandskab.
- 3) Skibskokke, cateringpersonale m.fl.
- 4) Fiskere.

Uddannelsessteder

§ 2. Erhvervsministeren bemyndiges til at oprette skoler, øvelsesskibe, skoleskibe og kursus til gennemførelse af de i § 1 nævnte uddannelser.

Stk. 2. Uddannelsen kan endvidere ske på andre skoler, øvelsesskibe, skoleskibe eller kursus, der godkendes af Søfartsstyrelsen.

Driften af skoler m.v.

§ 3. Søfartsstyrelsen forestår driften af de skoler, øvelsesskibe, skoleskibe og kursus, der oprettes af erhvervsministeren, samt de skoleskibe, som staten ejer eller lejer til brug for søfartsuddannelsen.

Stk. 2. Til driften af skoler, øvelsskibe, skoleskibe eller kursus godkendt i henhold til § 2, stk. 2, kan der ydes tilskud fra staten, såfremt der efter erhvervsministerens skøn er tilstrækkeligt behov for vedkommende undervisning.

Stk. 3. Søfartsstyrelsen fastsætter regler om betaling for aflæggelse af eksamen for fritidssejlere og regler om betaling for eksamen.

Tilsyn med undervisning

§ 4. Søfartsstyrelsen fører tilsyn med under-

visningen på de i § 2 nævnte skoler, øvelsesskibe, skoleskibe og kursus.

Søfartens uddannelsesråd

§ 5. Erhvervsministeren nedsætter et uddannelsesråd for søfartsuddannelserne. Rådet består af en af ministeren udnævnt formand samt et antal medlemmer, der omfatter repræsentanter for de interesserede organisationer inden for søfart og fiskeri. Erhvervsministeren udnævner medlemmerne af rådet efter indstilling af de pågældende organisationer. Endvidere kan ministeren tilforordne repræsentanter for Søfartsstyrelsen, skolernes forstandere, lærere samt de studerende.

Stk. 2. Uddannelsesrådet afgiver udtalelse i spørgsmål, der af erhvervsministeren forelægges rådet vedrørende søfartsuddannelse. Udtalelse fra rådet skal indhentes i spørgsmål om væsentlige ændringer i søfartsuddannelsen. Rådet kan selv optage uddannelsesspørgsmål til behandling og afgive indstilling herom til ministeren.

Stk. 3. Erhvervsministeren fastsætter rådets forretningsorden.

Kapitel 2

Uddannelse af navigatører

§ 6. Forberedelse til eksaminer, der foreskives aflagt af navigatører i handels- og fiskeskibe, afholdes på navigations- og skipperskoler, der indstiller de studerende til de nautiske eksaminer.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen fastsætter under iagttagelse af bindende internationalt vedtagne bestemmelser regler om:

- 1) adgang til at blive optaget på navigations- og skippereskolerne,
- 2) undervisningens tilrettelæggelse, indhold og omfang, herunder hvilke fag, der skal undervises i som forberedelse til de enkelte eksaminer, og
- 3) eksamensordninger.

§ 7. Søfartsstyrelsen fastsætter nærmere bestemmelser om forberedelse og indstilling til prøver og eksaminer for fritidssejlere.

§ 8. Søfartsstyrelsen nedsætter en eksamenskommission bestående af en formand og mindst 3 medlemmer, som alle skal have bestået skibsførereksamen og normalt have gjort tjeneste som navigatør i handelsflåden i mindst 2 år.

Stk. 2. Medlemmer af eksamenskommissionen må ikke være ansat ved eller være medlem af bestyrelsen af skoler eller kurser, der forbereder til de i § 6 omhandlede eksaminer.

Stk. 3. Eksamenskommissionen forestår udarbejdelsen af eksamensopgaver, afholdelse af eksaminer og udstedelse af eksamensbeviser.

§ 9. Søfartsstyrelsen beskikker censorer.

Stk. 2. En lærer eller forstander må ikke være censor for eksaminander, der har fået undervisning ved den skole, hvor læreren eller forstanderen er ansat.

Uddannelse af enhedsmandskab

§ 10. Skoleuddannelsen for enhedsmandskab afholdes på søfartsskoler eller skoleskibe, der er oprettet af erhvervsministeren eller godkendt af Søfartsstyrelsen.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen fastsætter regler om:

- 1) adgang til at blive optaget på søfartsskole eller skoleskib,
- 2) betaling for ophold på søfartsskole og skoleskib,
- 3) undervisningens indhold, tilrettelæggelse og varighed, og
- 4) vilkårene for, at uddannelsen kan anses for gennemført med tilfredsstillende resultat.

Uddannelse af skibskokke, cateringpersonale m.fl.

§ 11. Uddannelsen af skibskokke foregår ved et kursus, der er godkendt af Søfartsstyrelsen. Uddannelsen afsluttes med en prøve.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen fastsætter regler om:

- 1) adgang til at blive optaget på det i stk. 1 nævnte kursus,
- 2) undervisningens indhold, tilrettelæggelse og varighed, og
- 3) afholdelse af den i stk. 1 nævnte prøve.

Stk. 3. Der kan efter Søfartsstyrelsens bestemmelse afholdes sikkerhedskurser og andre foreskrevne kurser for cateringpersonale m.fl.

Uddannelse af fiskere

§ 12. Skoleuddannelsen for fiskere afholdes på skoler, der er oprettet af erhvervsministeren eller godkendt af Søfartsstyrelsen.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen fastsætter regler om:

- 1) adgang til at blive optaget på fiskeruddannelsen,
- 2) betaling for skoleophold,
- 3) undervisningens indhold, tilrettelæggelse og varighed, og
- 4) vilkårene for, at uddannelsen kan anses for gennemført med tilfredsstillende resultat.

Forsøgsundervisning og efteruddannelse

§ 13. Søfartsstyrelsen kan oprette forsøgsundervisning samt efter- eller videreuddannelseskurser for søfartsområdet.

Stk. 2. Søfartsstyrelsen skal sikre, at der oprettes sådanne specialkurser, som i henhold til bestemmelserne i lov om skibes besætning er obligatoriske for tjeneste i visse skibe.

Stk. 3. Erhvervsministeren kan fastsætte regler om betaling for deltagelse i de i stk. 2 nævnte specialkurser.

Kapitel 3

Understøttelse af eleverne

§ 14. Erhvervsministeren fastsætter regler om understøttelse fra staten til elever på skoler, skoleskibe og kursus, der omfattes af loven.

Ulykkesforsikring

§ 15. Såfremt der under et togt med et skoleskib eller øvelsesskib, der drives af Søfartsstyrelsen, overgår eleverne ulykkestilfælde, kan der udredes erstatning fra staten efter reglerne i arbejdsskadeforsikringsloven, uanset at de pågældende ikke omfattes af loven. Det samme gælder med hensyn til ulykker, der indtræf-

fer under brandkursus, der etableres af Søfartsstyrelsen.

Uddannelse af lærere

§ 16. Søfartsstyrelsen fastsætter regler om de uddannelsesmæssige krav, der må stilles til lærere ved de skoler og kursus, der omfattes af denne lov. Søfartsstyrelsen kan oprette eller godkende særlige kursus for læreruddannelse.

Bemyndigelses- og klagebestemmelser

§ 17. Henlægger erhvervsministeren sine beføjelser efter loven til Søfartsstyrelsen, kan ministeren fastsætte regler om klageadgangen, herunder at klager ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

Ikrafttræden m.v.

§ 18. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Lov om søfartsuddannelse, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 236 af 23. april 1993, ophæ- ves.

Stk. 3. De i medfør af lov om søfartsuddan- nelse, jf. lovbe- kendtgørelse nr. 236 af 23. april 1993, udstedte regler forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af denne lov.

§ 19. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Den foreslåede lov om søfartsuddannelse afløser lov nr. 70 af 15. marts 1967 om søfartsuddannelse som ændret senest ved lov nr. 1058 af 23. december 1992. Der er alene tale om en modernisering, og forslaget medfører således ikke i sig selv ændringer i søfartsuddannelserne.

Forslaget bringer lovteksten i overensstemmelse med de faktiske forhold, idet man i de seneste år som følge af udviklingen inden for søfart i samråd med erhvervets parter har udstedt uddannelsesbekendtgørelser på grundlag af lovens forsøgsparagraf.

Søfartsuddannelserne danner sammen med praktikkraft grundlaget for udstedelse af de sønæringsbeviser, man i henhold til besætningsloven skal være i besiddelse af for at kunne gøre tjeneste i visse stillinger om bord i skibe.

Lovforslaget dækker alle de eksisterende uddannelser til navigatør, enhedsmandskab, skibskok og fisker - men ikke maskinmester, der er reguleret i lov om maskinmesteruddannelse. Navigatøruddannelser omfatter i denne forbindelse eksaminer til henholdsvis skibsfører, sætteskipper, kystskipper, fiskekipper og fritidssejler.

Søfartens erhvervsuddannelser sker på søfartsskoler, skoleskibe, skipperskoler og navigationsskoler, der enten er statsinstitutioner, selvejende institutioner med 100% statstilskud eller privatejede institutioner med varierende statstilskud. Maskinmesteruddannelsen sker på maskinmesterskoler, der er selvejende institutioner med 100% statstilskud. Fritidssejleruddannelserne foregår i vidt omfang i aftenskoleregi og modtager ikke tilskud fra Erhvervsministeriet.

Strukturen i alle søfartsuddannelserne blev i årene 1988 til 1991 gennemgribende omlagt og moderniseret.

Lov om maskinmesteruddannelsen blev således ændret i 1988 fra at indeholde detaljerede krav til at være en rammelov, hvor de af den tekniske udvikling dikterede nødvendige ændringer kan foretages administrativt af Søfartsstyrelsen i samråd med Uddannelsesrådet for Maskinmesteruddannelsen. Det har

ikke været nødvendigt - trods en række justeringer af uddannelsens indhold - at foretage lovændringer inden for dette område siden 1988.

I forbindelse med modernisering af navigatøruddannelserne har det været nødvendigt at anvende lovens § 19 om forsøgsuddannelse, der siden har dannet lovgrundlaget for disse uddannelser.

Der har således været et behov for en modernisering af uddannelsesloven, men man har afventet resultatet af revisionen af STCW-konventionen, vedtagelsen af STCW-F konventionen og senest betænkning nr. 1312 af marts 1996 (»Funder-udvalgets« betænkning) »En fremtid for dansk skibsfart«.

Revisionen af STCW konventionen og vedtagelsen af STCW-F konventionen nødvendiggjorde ikke ændringer i gældende uddannelseslov. Imidlertid findes det formålstjenligt, bl.a. i forbindelse med gennemførelsen af uddannelsesforslagene i »Funder-udvalgets« betænkning, at modernisere loven, således at den ligesom lov om maskinmesteruddannelse kan gøre det lettere fremover at tilpasse uddannelserne til erhvervets behov. Samtidig er der tilstræbt en regelforenklings på området.

Høring

Forslaget har været sendt til høring hos Dansk Arbejdsgiverforening, Danmarks Rederiforening, Bilfærgernes Rederiforening, Rederiforeningen af 1895, Rederiforeningen for Mindre Skibe, DSB Rederi A/S, Hotel-, Restaurant- & Fritidserhvervenes Arbejdsgiverforening, Amtsrådsforeningen i Danmark, Kommunernes Landsforening, Danmarks Fiskeriforening, Skibsværftsforeningen, Landsorganisationen i Danmark, Dansk Navigatørforening, Radiotelegrafistforeningen af 1917, Maskinmestrenes Forening, Specialarbejderforbundet i Danmark, Sømandenes Forbund i Danmark, Metal Søfart, Dansk Sø-Restaurations Forening, Restaurations- og Bryggeriarbejderforbundet, Specialarbejderforbundet i Danmark (Hanstholm Afdeling), Fiskernes Forbund, Søsportens Brancheforening, Dansk Sejlunion, Finansrådet, Statsministeriet, Finansministeriet, Udenrigsministeriet, Justitsministeriet, Miljø- og Energimini-

steriet, Undervisningsministeriet, Indenrigsministeriet, Skatteministeriet, Forsvarsministeriet, Trafikministeriet og Landbrugs- og Fiskeriministeriet.

bestemmelse i § 7 i lov nr. 350 af 1. juli 1988 om uddannelse af maskinmestre.

Erhvervsøkonomiske, miljømæssige, statsfinansielle og administrative konsekvenser

Lovforslaget har hverken erhvervsøkonomiske, miljømæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser.

Til §§ 6 og 7

Bestemmelserne erstatter den detaljerede opremsning i gældende lovs §§ 6 og 11 om navigatørexaminer og om krav om optagelse på navigations- og skipperskoler m.v.

Forholdet til EU retten

I bilaget til Rådets direktiv 94/58/EF af 22. november 1994 om minimumsuddannelsesniveaet for søfartserhverv indgår dele af STCW-konventionen. Det forventes, at Europa-Kommissionen i nær fremtid forelægger Rådet et ændringsforslag til direktivet 94/58/EF med henblik på at indarbejde de nyligt vedtagne ændringer af STCW-konventionen i EU retten. Gennemførelsen vil ske ved administrative forskrifter, jf. bl.a. lovforslagets § 6, stk. 2.

I lyset af behovet siden 1990 med vagtofficerseksamenen - og nu en eventuel ændring af uddannelsesstrukturen som følge af anbefalingerne i betænkning nr. 1312 af marts 1996 (»Funder-udvalgets« betænkning) »En fremtid for dansk skibsfart« - foreslås det alene at angive de overordnede rammer for søfartsuddannelserne i loven, således at Søfartsstyrelsen i samråd med redernes og de søfarendes organisationer i Søfartens Uddannelsesråd kan justere uddannelsernes indhold og struktur i takt med erhvervets behov, uden at dette kræver lovændringer.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 8 og § 9

Til § 1

Loven omfatter ikke som tidligere uddannelse af hovmestre og radioekspedienter. Besætningernes størrelse på danske skibe har medført, at der i praksis ikke foreskrives hovmestre. Radioekspedientuddannelsen til handelsskibe har ikke siden 1990 været afviklet som en selvstændig uddannelse som radiotelegrafist men alene som en integreret del af navigatøruddannelserne.

Bestemmelsen vedrørende eksamenskommissionen er moderniseret i forhold til gældende lovs § 7.

Til § 10

Til § 2

Bestemmelsen svarer med enkelte redaktionelle ændringer til gældende lovs § 2, stk. 1 og 2.

Bestemmelsen erstatter gældende lovs § 12. Betegnelsen »enhedsmandskab« er anvendt i stedet for »skibsassistent« i overensstemmelse med betegnelsen anvendt i forslag til lov om skibes besætning. Man vil således i fremtiden i samråd med erhvervets parter nemmere kunne tilpasse uddannelserne eller etablere helt nye uddannelser i det omfang, der måtte vise sig at være behov herfor, uden hensyn til tidligere anvendte betegnelser. Varigheden af skoleuddannelsen er som følge heraf ikke længere fastsat i loven.

Til § 3

Ad stk. 1. Bestemmelsen svarer med enkelte redaktionelle ændringer til gældende lovs § 4.

Til § 11

Ad stk. 2 og 3. Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 2, stk. 3 og 4, dog er ordet »yachtskippereksaminer« erstattet af »eksamen for fritidssejlere«.

Bestemmelsen svarer til gældende lovs §§ 15 og 16, dog kan der i fremtiden afholdes sikkerhedskurser og andre foreskrevne kurser for cateringpersonale.

Til § 4

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 3.

Til § 12

Til § 5

Bestemmelsen svarer stort set til gældende lovs § 5, idet den dog er formuleret som den tilsvarende

Efter etablering af en egentlig 2 årig uddannelse til erhvervsfisker i 1994 er rammebestemmelserne for denne uddannelse nu medtaget i loven.

Til § 13

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 19, dog er der i stk. 2 nu en præcisering af, at Søfartsstyrelsen alene skal sikre oprettelse af de omhandlede kurser, og ikke nødvendigvis selv skal tilbyde dem på egne skoler.

Til §§ 14, 15, 16 og 17

Bestemmelserne svarer til gældende lovs §§ 20, 21, 22 og 22 a.

Skriftlig fremsættelse (30. oktober 1996)

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Herved har jeg den ære for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om søfartsuddannelse.
(Lovforslag nr. L 50).

Forslaget er en modernisering af den gældende lov om søfartsuddannelse, der er fra 1967. Forslaget har afventet ændringerne til den internationale konvention om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold, den såkaldte STCW-konvention. Disse ændringer, som blev vedtaget i 1995 i IMO, medfører imidlertid ikke ændringer i de danske søfartsuddannelser.

I efteråret 1995 blev det såkaldte "Funderudvalg" nedsat. Udvalget fik til opgave at fremkomme med forslag, der kunne sikre en fortsat handelsflåde af betydning under dansk flag og med danske søfarende om bord. Lov-

forslaget gør det muligt at gennemføre de anbefalinger om fælles grunduddannelse for rederiansatte dæks- og maskinaspiranter, som var indeholdt i betænkningen fra "Funderudvalget".

Forslaget er udformet som en rammelov, hvilket gør det lettere at tilpasse uddannelserne til erhvervets behov og til nye internationale krav. En sådan tilpasning vil i overensstemmelse med den praksis, der er på området, blive gennemført i tæt samarbejde med erhvervets parter.

Forslaget fremsættes sammen med forslag til en ny besætningslov og forslag til lov om ændring af sømandsloven og søloven.

Idet jeg i øvrigt henviser til bemærkningerne til lovforslaget, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige og hurtige behandling.